Wiecej arkuszy i odpowiedzi znajdziesz na: EDUARKUSZE.PL

CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

EGZAMIN MATURALNY
W ROKU SZKOLNYM 2013/2014

JĘZYK POLSKI
POZIOM PODSTAWOWY

ROZWIĄZANIA ZADAŃ
I SCHEMAT PUNKTOWANIA

MAJ 2014

Część I

Odpowiedzi maturzysty mogą przybierać różną formę językową, ale ich sens musi być zgodny z tekstem. Oceniając pracę maturzysty, należy stosować wskazaną punktację.

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji	Rozumienie czytanego tekstu.

Zadanie 1. (0–1)

Korzystanie z informacji	Odczytywanie sensu wyrażenia zastosowanego w tekście.

Przykładowa odpowiedź:

– rozmowa o miłości/moralności, filozofii
– dyskutowanie, wymiana myśli z innymi ludźmi

1 p. – za poprawne wyjaśnienie
0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 2. (0–1)

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie zasady kompozycyjnej tekstu i jej funkcję.

Przykładowa odpowiedź:

– stanowi pomysł na wstęp/ punkt wyjścia dla rozważań autorki
– zapowiada treść akapitów 1.–3.
– wpływa na spójność tekstu

1 p. – za poprawne wyjaśnienie
0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 3. (0–2)

Korzystanie z informacji	Wyodrębnianie tezy tekstu, wykorzystanych w nim argumentów i sformułowanych wniosków.

Przykładowa odpowiedź:

Teza:
Człowiek nadaje wyższy (duchowy, symboliczny) sens funkcjom biologicznym/przenosi je w sferę wartości.
przykład 1. – wspólne posiłki zacieśniające więzi międzyludzkie/mające charakter ceremonii
przykład 2. – znaczenie snu/ przygotowanie sypialni, przyozdabianie łóżka

2 p. –za poprawne sformułowanie tezy oraz wskazanie dwóch przykładów
1 p. –za poprawne sformułowanie tezy oraz wskazanie jednego przykładu
0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi.

eduarkusze.pl

Zadanie 4. (0–2)

Korzystanie z informacji	Wyodrębnianie tezy tekstu, wykorzystanych w nim argumentów i sformułowanych wniosków.

Przykładowa odpowiedź:

– miłość może powodować przemianę duchową człowieka
– daje psychiczną siłę / jest zdumiewającą siłą duchową

2 p. – za podanie dwóch argumentów
1 p. – za podanie jednego argumentu
0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 5. (0–2)

Korzystanie z informacji	Rozpoznawanie charakterystycznych cech stylu i języka tekstu, nazywanie środków językowych i ich funkcji w tekście.

Przykładowa odpowiedź:

personifikacja, np.: podniesienie rangi miłości
antyteza, np.: podkreślenie sprzecznych cech miłości/ skrajności, do których może prowadzić
wyliczenie, np.: wyrażenie wielości, różnorodności aspektów miłości, bogactwa znaczeniowego pojęcia miłości

2 p. – za właściwą nazwę trzech środków oraz określenie ich funkcji
1 p. – za właściwą nazwę dwóch środków oraz określenie ich funkcji
0 p. – za odpowiedź niepełną, niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 6. (0–1)

Korzystanie z informacji	Rozpoznawanie charakterystycznych cech stylu i języka tekstu, nazywanie środków językowych i ich funkcji w tekście.

Przykładowa odpowiedź:

– uwydatniają emocjonalny stosunek autorki do tematu
– podkreślają prawdziwość tych twierdzeń
– wzmacniają siłę przekazu

1 p. – za poprawne określenie funkcji
0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 7. (0–2)

Korzystanie z informacji	Odczytywanie sensu fragmentu tekstu.

Przykładowa odpowiedź:

A. naukowiec – biolog widzi wartość miłości w podtrzymywaniu życia/przetrwaniu gatunku ludzkiego
B. ksiądz – poeta zwraca uwagę na potrzebę miłości w krótkim, ulotnym życiu/pojmuje ją jako obejmującą wszystkich ludzi (miłość bliźniego)

eduarkusze.pl

C. filozof – etyk podkreśla bezinteresowny charakter prawdziwej miłości/ definiuje ją jako radość z czyjegoś istnienia.

2 p. – za zgodne z tekstem odczytanie trzech punktów widzenia
1 p. – za zgodne z tekstem odczytanie dwóch punktów widzenia
0 p. – za odpowiedź niepełną, niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 8. (0–2)

Korzystanie z informacji	Nazywanie funkcji tekstu.

Poprawna odpowiedź:
funkcja informacyjna, funkcja impresywna, funkcja ekspresywna

2 p. – za poprawne nazwanie trzech funkcji
1 p. – za poprawne nazwanie dwóch funkcji
0 p. – za odpowiedź niepełną, niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 9. (0–1)

Korzystanie z informacji	Odczytywanie sensu fragmentów tekstu. Stosowanie charakterystycznych cech języka tekstu do rozwiązania problemu.

Poprawna odpowiedź: **D**

1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi
0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 10. (0–2)

Korzystanie z informacji	Rozpoznawanie charakterystycznych cech stylu i języka tekstu, nazywanie środków językowych i ich funkcji w tekście.

Przykładowa odpowiedź:

1 os. liczby pojedynczej – nadanie wypowiedzi subiektywnego charakteru
1 os. liczby mnogiej – utożsamienie się z odbiorcą

2 p. – za wyjaśnienie funkcji obu form
1 p. – za wyjaśnienie funkcji jednej z form
0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 11. (0–1)

Korzystanie z informacji	Rozpoznawanie zasady kompozycyjnej tekstu i jej funkcji.

Przykładowa odpowiedź:

– jest wnioskiem/ podsumowaniem/konkluzją
– stanowi przesłanie/ główną myśl tekstu

eduarkusze.pl

1 p. – za poprawne określenie funkcji
0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 12. (0–1)

Korzystanie z informacji	Wyodrębnianie tezy (głównej myśli) całego tekstu

Poprawna odpowiedź:

Prawdziwa miłość jest tak trudna i jest jej tak mało, dlatego że wymaga wyrzeczenia się egoizmu/otwarcia się na drugą osobę.

1 p. – za sformułowanie poprawnej odpowiedzi
0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 13. (0–2)

Korzystanie z informacji	Rozpoznawanie zasady kompozycyjnej tekstu.

Poprawna odpowiedź:

Wyższy sens prostych funkcji fizjologicznych – akapity **1. i 2.**
Biologiczny i duchowy wymiar miłości – akapit **3.**
Przewaga nienawiści i potrzeba miłości – akapity **4. i 5.**

2 p. – za poprawne zakwalifikowanie wszystkich akapitów
1 p. – za poprawne zakwalifikowanie czterech akapitów
0 p. – za odpowiedź niepełną, niepoprawną lub brak odpowiedzi

eduarkusze.pl

Część II

Tworzenie informacji	Napisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu.

Temat 1. **Żołnierskie emocje bohaterów *Potopu* Henryka Sienkiewicza. Na podstawie przytoczonego fragmentu powieści omów stany emocjonalne, zachowania i sytuacje ukazanych w nim postaci**.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (można uzyskać maksymalnie 25 punktów)

Punktacja

1. Wstępne rozpoznanie, np.: **0-2**
a) scena po uwięzieniu Soroki,
b) Kmicic z misją w siedzibie wroga,
c) Kmicic jako poseł Sapiehy i obrońca Soroki,
d) spotkanie przeciwników.

2. Bogusław Radziwiłł – stany emocjonalne, zachowania, sytuacja, np.: **0-6**
a) Książę Bogusław Radziwiłł – postać historyczna,
b) zdrajca ojczyzny,
c) cyniczna gra,
d) żądza zemsty (satysfakcja),
e) fiasko jako skutek zaślepienia klęską,
f) upokarzanie osobistego wroga (Kmicica),
g) odwaga, potrzeba ryzyka, silnych emocji,
h) konsekwencja w podstępnych planach (mimo osłabienia chorobą),
i) niecenienie wartości – ojczyzna, prawda,
j) wyrachowanie, przebiegłość (brak zasad moralnych),
k) pycha.

3. Andrzej Kmicic – stany emocjonalne, zachowania, sytuacja, np.: **0-6**
a) Andrzej Kmicic – pułkownik, chorąży orszański,
b) patriota,
c) opanowanie (mimo gniewu),
d) pragnienie uwolnienia wachmistrza (swojego żołnierza),
e) gotowość do poświęcenia,
f) zdolność do wielkich uczuć,
g) połączenie odwagi i szlachetnych porywów serca
h) żołnierska duma,
i) rycerskie cnoty w służbie ojczyźnie,
j) wiarygodność dowódcy,
k) zdolności oratorskie,
l) wskazywanie innym zagrożeń służby u zdrajcy (w sytuacji zagrożenia własnego życia),
ł) ratując z osobistych powodów Sorokę, służy ojczyźnie (nakłania wojsko do odważnych czynów).

4. Wachmistrz Soroka – stany emocjonalne, zachowania, sytuacja, np.: **0-4**
a) wachmistrz, żołnierz Kmicica,
b) całkowicie oddany swojemu panu,

eduarkusze.pl

c) skazanie na śmierć,
d) gotowość na śmierć,
e) trwoga przed okrucieństwem, bólem,
f) żołnierski los – niewola, wyrok, wygrana,
g) cenienie Kmicica,
h) wdzięczność,
i) radość (wewnętrzna, tylko w spojrzeniu) z ocalenia.

5. Wojsko (chorągiew) – stany emocjonalne, zachowania, sytuacja, np.: **0-4**
a) żołnierze – chorągiew służąca Bogusławowi (szlachta polska),
b) związanie przysięgą – służba Bogusławowi Radziwiłłowi, który okazał się zdrajcą,
c) wykonywanie rozkazu – aresztowanie Kmicica, przebieg egzekucji Soroki,
d) posłuchanie namowy Kmicica do wierności ojczyźnie,
e) gotowość do walki z wrogiem ojczyzny,
f) poczucie wolności w służbie królowi,
g) bunt w słusznej sprawie.

6. Podsumowanie **0-3**
pełne: dostrzeżenie, że postępowanie bohaterów ma związek z sytuacją wojenną, ale również wynika z ich usposobienia. Narracja o emocjach dopełnia charakterystykę bohaterów. Analizowanie stanów emocjonalnych postaci Sienkiewicza pozwala na ich zróżnicowanie, podział na zdrajców i obrońców ojczyzny, ludzi dobrych i złych. *(3)*
częściowe: dostrzeżenie, że postępowanie bohaterów ma związek z sytuacją wojenną, ale również wynika z ich usposobienia. Narracja o emocjach dopełnia charakterystykę bohaterów. *(2)*
próba podsumowania: dostrzeżenie, że postępowanie bohaterów ma związek z sytuacją wojenną, ale również wynika z ich usposobienia. *(1)*

Temat 2. **Na podstawie fragmentu *Wesela* Stanisława Wyspiańskiego porównaj poglądy Poety i Gospodarza na temat poezji narodowej oraz przedstaw sądy bohaterów o Polakach.**

1. Wstępne rozpoznanie, np.: **(2)**
a) przedstawienie uczestników dialogu (reprezentanci inteligencji, jeden mieszka w mieście, a drugi na wsi),
b) wesele inteligenta z chłopką (Lucjana Rydla z Jadwigą z Mikołajczyków),
c) czas i miejsce akcji – dom weselny (Bronowice pod Krakowem/dom W. Tetmajera), listopad 1900 r.,
d) zróżnicowane poglądy bohaterów na temat poezji/Polaków.

2. Poglądy Poety na temat poezji narodowej, np.: **(5)**
a) marzy o wielkim dramacie (monumentalnym/romantycznym),
poezja powinna:
b) podejmować ważne tematy (np. cierpienie/miłość/bohaterskie czyny),
c) kreować bohaterów: herosów, rycerzy,
d) być spełnieniem marzeń i pragnień,
e) pobudzać do działania,
f) łączyć różne kategorie estetyczne (komizm z tragizmem),
g) kreować bohaterów kierujących się emocjami,

eduarkusze.pl

h) być poetycka/baśniowa/fatalistyczna,
i) ukazywać przeciwieństwa.

3. Poglądy Gospodarza na temat poezji narodowej, np.: **(3)**
a) krytykuje dramatyczność/monumentalizm,
poezja powinna:
b) wyrażać prawdziwe uczucia,
c) odzwierciedlać życie,
d) łączyć smutek z radością,
e) być zrozumiała.

4. Sądy Poety o Polakach, np.: **(6)**
a) rozchwiani emocjonalnie,
b) pogrążeni w marazmie/bierni,
c) ograniczeni przez „pospolitość”,
d) uśpieni,
e) pragną wielkich czynów/marzą o zbrojnym powstaniu,
f) marzą o podmiotowości,
g) marzyciele, fantaści,
h) oderwani od rzeczywistości,
i) ciąży na nich fatum.

5. Sądy Gospodarza o Polakach, np.: **(6)**
a) skłonni do przeżywania dramatów,
b) emocjonalni,
c) porywczy,
d) rozwarstwieni/podzieleni,
e) skłonni do przesady, patosu, monumentalizmu,
f) rozpamiętują tragedie narodowe,
g) tradycjonaliści/zapatrzeni w przeszłość,
h) przekonani o swojej wyjątkowości,
i) wyznają różne wartości/ideały/„świętości”,
j) bohaterowie narodowi są skazani na klęską,
k) kolejne pokolenia popełniają te same błędy,
l) chłopi to ważna siła społeczna.

6. Podsumowanie **(3)**
pełne: uwzględnia podobieństwa i różnice dotyczące poglądów bohaterów na temat poezji narodowej; uogólnia sądy bohaterów o Polakach. *(3)*
częściowe: uwzględnia podobieństwa lub różnice dotyczące poglądów bohaterów na temat poezji narodowej; uogólnia sądy bohaterów o Polakach. *(2)*
próba podsumowania: formułuje uogólnienie dotyczące podobieństwa lub różnicy w poglądach bohaterów na temat poezji narodowej lub uogólnia sądy bohaterów o Polakach. *(1)*

eduarkusze.pl

II. KOMPOZYCJA (maksymalnie 5 punktów)

Kompozycję wypracowania ocenia się wtedy, gdy przyznane zostały punkty za rozwinięcie tematu.

– podporządkowana zamysłowi funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnętrznie; przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym; 5 p.
– uporządkowana wobec przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie głównych części; 3 p.
– wskazująca na podjęcie próby porządkowania myśli, na ogół spójna. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

III. STYL (maksymalnie 5 punktów)

– jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, urozmaicona leksyka; 5 p.
– zgodny z zastosowana formą wypowiedzi, na ogół jasny, wystarczająca leksyka; 3 p.
– na ogół komunikatywny, dopuszczalne schematy językowe. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

IV. JĘZYK (maksymalnie 12 punktów)

– język w całej pracy komunikatywny, poprawna, urozmaicona składnia, poprawne: słownictwo, frazeologia, fleksja; 12 p.
– język w całej pracy komunikatywny, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja; 9 p.
– język w całej pracy komunikatywny, poprawna fleksja, w większości poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia; 6 p.
– język w pracy komunikatywny mimo błędów składniowych, leksykalnych (słownictwo i frazeologia), fleksyjnych; 3 p.
– język w pracy komunikatywny mimo błędów fleksyjnych, licznych błędów składniowych, leksykalnych. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

V. ZAPIS (maksymalnie 3 punkty)

– bezbłędna ortografia, poprawna interpunkcja (nieliczne błędy); 3 p.
– poprawna ortografia (nieliczne błędy II stopnia), na ogół poprawna interpunkcja; 2 p.
– poprawna ortografia (nieliczne błędy różnego stopnia), interpunkcja niezakłócająca komunikacji (mimo różnych błędów). 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

VI. SZCZEGÓLNE WALORY PRACY 0–4 p.

eduarkusze.pl